

Powstanie Wielkopolskie

<https://pw.ipn.gov.pl/pwi/form/r56431573493,SZALINSKI-Stanislaw.html>
2023-03-21, 18:20

SZALIŃSKI Stanisław

Osoba

SZALIŃSKI Stanisław

Urodzony

1896

Zmarł

1951

Opis

żołnierz zawodowy, organizator powstania w Gnieźnie, dowódca kompanii i batalionu, szef kontrwywiadu Oddziału II SG WP, ppłk WP. Ur. 23 IV w Anielewie (pow. brodnicki), jako syn Brunona i Natalii ze Żdzarskich. Ukończył sześć klas gimnazjum w Gnieźnie. W l. 1912-1915 odbywał praktykę w majątkach ziemskich Czapskich na Pomorzu. W 1915 r. powołany do wojska, kolejno w: 44 Pułku Piechoty w Jarocinie, 335 Pułku Piechoty na froncie francuskim i rosyjskim, kurs aspirantów oficerskich w Biedrusku (1916), w 49 Pułku Piechoty jako dowódca plutonu (zastępca oficera) pod Verdun. 30 XI 1918 r. przebazowany z jednostką do Gniezna. Członek RŻ, potem członek R RiŻ w G. z ramienia której był kontrolerem poczty. Jako członek MRL był jej sekretarzem, pracował również w komisji młodzieży, współpracując z tajnymi organizacjami (skauting, POWZP), klubami sportowymi. W Hotelu Centralnym prowadził biuro werbunkowo-rejestracyjne Polaków z armii niem., głównie członków „Sokoła”. Szkoleniem wojskowym objęto ok. 500 osób. Kierował też akcją gromadzenia broni. Utrzymywał kontakt z B. Hulewiczem i M. Paluchem. 27 XII wieczorem z grupą niepodległościowców usiłował skłonić Z. Kitla –

komendanta „Sokoła”, do rozp. walki przeciw Niemcom. Nastąpiło to dopiero na drugi dzień, po przyjeździe z Poznania emisariusza RRiŻ (Piotra Walczaka). Uczestniczył w zajęciu koszar 49 Pułku Piechoty, stając na czele ochotniczej 1 kompanii gnieźnieńskiej. 30 XII uczestniczy z kompanią w potyczce pod Zdziechową. Następnie z walczy pod Ślesinem, Mroczą i Białośliwiem, Kcynią i Szubinem (5-9 I). Powrócił na krótko do Gn., by zorganizować transport kolejowy z pomocą (127 osób) i aprowizacją. Walczy pod Rynarzewem i Łabiszynem na froncie płn. Następnie, jako dowódca 3 kp. ckm 4 Pułku Strzelców Wielkopolskich. W V 1919 mianowany ppor. Udział w wojnie 1920/21. W VIII 1920 r. ogniem kompanii ckm zmusił nieprzyjaciela do porzucania dwóch dział i kontynuując pościg zdobył koszary w Garwolinie. Do niewoli wziął 300 jeńców i taborę brygady. Po wojnie służył w 58 Pułku Piechoty Wielkopolskiej pełniąc obowiązki dowódcy batalionu. W V 1925 r. rozkazem Ministra Spr. Wojsk. odkomenderowany do Oddziału II Szt. Gen. Odkomenderowanie nie zostało ogłoszone w dzienniku personalnym MSWojsk. i Stanisław Szaliński oficjalnie pozostawał na etacie 58 PPW. Był referentem, a po roku kier. Referatu Narodowościowego wydz. IIb. 2 II 1930 r., jako mjr, przyjął obowiązki kierownika wydziału IIb Oddziału II Sztabu Głównego WP. Odpowiadał za sprawy kontrwywiadu w wojsku, a podlegały mu referaty informacyjne DOK i Floty, oficerowie informacyjni jednostek i siatka agentury na terenie kraju. Organizował i prowadził liczne kursy Oddziału II. W 1936 r. szef O II SG płk Tadeusz Pełczyński, doceniając jego zaangażowanie, wystąpił z wnioskiem o mianowanie w drodze wyjątku Sz. na stopień ppłk. Z nieznanymi powodami wniosek ten odrzucono. We IX 1939 r. został internowany w Rumunii, uciekł i przedostał się do Francji. Po kampanii francuskiej 1940 r. ewakuowany do Wielkiej Brytanii. Kolejno: dowódca kompanii oficerskiej w 3 Kadrowej Brygadzie Strzelców, wykładowca na kursie dowódców batalionów w Brygadzie Szkolnej, wykładowca w Centrum Wyszukolenia Piechoty. Odbywa szkolenia na lotniczym kursie informacyjnym, przechodzi staż w 1 Dywizji Panczernej, słuchacz Civil Affairs Staff Centre. Od VI 1944 r. dowódca batalionu szkolnego w Ośrodku Szukolenia. Od I 1946 r. dowódca 3 Baonu Grenadierów 4 Dywizji Piechoty (1-27 V 1946). Awans na stopień ppłk. 27 V 1945 r. Następnie w Polskim Korpusie Przysposobienia i Rozmieszczenia. Ukończył kurs konserwacji zabytków. Po zwolnieniu z PKPR prowadził z dwoma współnikami sklep z antykami. Zmarł na zawał serca w Londynie 27 IX 1951 r. Odznaczony m. in. Orderem Virtuti Militari V kl. oraz dwukrotnie Krzyżem Walecznych.

Bibliografia

T. Dubicki, A. Suchcitz, Oficerowie wywiadu WP i PSZ w l. 1939-1945, t. 2, Warszawa 2011, s. 332-336.

Autor wpisu

Janusz Karwat